

Z obsahu:

1 - Kvalitnější služby pro oběti násilí

3 - Srdce sevřené v pěti, příběh paní Tamary

6 - Proč může být těžké požádat o pomoc?

7 - Co dělat, když slyším od sousedů rány a křik

8 - Tady SOS linka ROSA

12 - Základem účinné pomoci je spolupráce

14 - ROSA - azylový dům pro oběti domácího násilí

Kvalitnější služby pro oběti domácího násilí

Ministerstvo práce a sociálních věcí v letošním roce publikovalo **Analýzu dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím**. Celkem má podle registru sociálních služeb registrovanou cílovou skupinu obětí domácího násilí 259 sociálních služeb. Výsledky dotazníkového šetření mezi poskytovateli potvrdily to, co je v praxi známé – velké rozdíly v kvalitě poskytovaných specializovaných služeb pro oběti.

Z výsledků analýzy vyplývá, že „byly identifikovány jak vysoce specializované sociální služby s celostním přístupem k problematice domácího a genderově podmíněného násilí a jeho obětí, tak služby, které navzdory své registraci nepovažují oběti domácího násilí za svou cílovou skupinu a jejich standardy kvality nejsou pro potřeby obětí domácího násilí vůbec definovány.

Právě na dlouhodobý problém rozdílné kvality poskytovaných služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí reagoval Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách zřízením

pracovní skupiny, jejímž úkolem bylo připravit Standardy kvality specializovaných sociálních služeb.

Chybějící standardizace specializace sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí má v praxi za následek to, že neexistuje přehled finanční podpory alokované a zacílené přímo na specializovanou pomoc obětem domácího a genderově podmíněného násilí (viz Vyhodnocení plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019-2022 za rok 2019 a 2020), registr sociálních služeb obsahuje nepřesné informace, jelikož

sociální službu pro cílovou skupinu obětí domácího násilí si může zaregistrovat poskytovatel aniž by prokázal, že dokáže naplňovat a reagovat na specifické potřeby obětí a jejich dětí.

Z praxe vyplývá, že potřeby obětí domácího a genderově podmíněného násilí mají svá specifika, jež jsou odlišná od jiných cílových skupin, respektive nepříznivých životních situací. Jedná se zejména o potřebu zajištění bezpečí pro oběti a jejich děti, prevenci sekundární viktimizace, vyhodnocování a managementu rizik. Při poskytování služeb obětem domácího a genderově podmíněného násilí si nevy-

stačíme jen s obecným odborným sociálním a poradenstvím. Personál musí rozumět dynamice násilného vztahu, umět vyhodnotit rizika, sestavit bezpečnostní plán, nepodléhat mýtům o násilí ve vztazích, kterým často podléhá i odborná veřejnost a zejména při všech intervencích vycházet ze specifických potřeb obětí a jejich dětí.

Jednou z výzev, kterou bylo potřeba překonat, je fakt, že současná česká právní úprava (zejména klíčová norma v této oblasti, kterou je zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách) neukotvuje pojem „specializovaná služba“ a sociální služby takto nerozděluje. Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) se dlouhodobě staví proti zavádění tzv. druhových standardů, jelikož preferuje základní standardy kvality pro všechny sociální služby jako takové.

Jaký je tedy rozdíl mezi obecnými a specializovanými službami?

Podle Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí jsou specializované podpůrné služby pro oběti domácího násilí zaměřeny na poskytování pomoci a podpory šité na míru specifickým potřebám obětí jednotlivých forem domácího a genderově podmíněného násilí a nejsou určeny pro širokou veřejnost. Také podle studie jsou obecné služby určené široké veřejnosti, a proto nemusí adekvátně reagovat na specifické potřeby a traumatickou zkušenost obětí. Obecné služby naplňují celou řadu potřeb klientů a klientek, avšak spíše na obecné rovině, bez ohledu na jejich specifické potřeby. Mezi takové služby lze zařadit obecné služby pro oběti trestných činů, osoby s psychickými potížemi, azylové domy pro osoby ohrožené ztrátou bydlení, azylové domy pro rodiny s dětmi, azylové domy pro matky s dětmi, manželské a rodinné poradny, občanské poradny, či linky důvěry.

Co konkrétně nové Standardy kvality specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí přináší? Svoji strukturou nasedají na obecné a závazné standardy kvality sociálních služeb a v jednotlivých bodech pro poskytovatele sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí přehled toho přehledně pojmenovávají to, co by měli splňovat „navíc“ oproti základním standardům, pokud chtějí deklarovat, že poskytují specializované poradenství. V obecné části přináší přehledně zpracované základní principy práce s oběťmi, přičemž domácí a genderově podmíněné násilí pojímají jako zásadní porušování základních lidských práv, které je neakceptovatelné v jakékoli podobě. Z hlediska obětí jsou důležitým vodítkem pro to, co od specializované služby očekávat.

Standardy kvality specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí byly schváleny Výborem pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách a následně také Radou vlády pro rovnost žen a mužů. Přijetí Standardů je důležitým krokem k respektování a naplňování potřeb a práv obětí a zajištění odborné a kvalitní pomoci a podpory.

Kromě jiného přijetí Standardů může přispět ke zvýšení transparentnosti registru sociálních služeb, zajištění kvality procedurálních, personálních a provozních standardů sociálních služeb s ohledem na specifické potřeby obětí domácího a genderově podmíněného násilí a zpřehlednění místní a časové dostupnosti specializovaných služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí

Pokud si chcete Standardy přečíst, najdete je na našich webových stránkách www.rosacentrum.cz.

PhDr. Branislava Marvánová Vargová

Srdce v sevřené pěsti: příběh paní Tamary

Rozvod vám obrátí život doslova na ruby. A nejen tím, že vedle sebe v posteli máte najednou prázdno, nemáte se s kým podělit o své strachy a obavy, automaticky kupujete potraviny pro dva dospělé. Nevíte jak srozumitelně vysvětlit malým dětem, že židle u stolu je prázdná. Tamara se poté, co od ní odešel muž za mladší milenkou, neuměla s rozvodem dlouho vyrovnat. Byly to dlouhé večery sebetrýznivých analýz, kde jsem udělala chybu, co by bylo, kdybych byla jiná. Večery a noci dlouhého hledění do zdi s bezmocí, to když se nám rozbila zásuvka od pračky a já prostě nevěděla, co mám, kromě breku a vzdychání proč jsem tak dopadla, dělat.

Pětiletý syn Honzík se často po tátovi ptal. Ten ale hodně cestoval, syna si bral sporadicky, nedělal mi peklo spory o dítě. Tahanice o dítě jsem proto nezažila, vlastně pro něj byla úleva, že jsem převzala Honzíkovu péči.. Přesto se Honzík těšil alespoň na dárky jednou za pár měsíců.

Nebylo to lehké období. Tamara pracovala na poliklinice. Byla prací hodně vytížená. Ale i s Honzíkem po boku se cítila často osaměle. Práce, hřiště, vaření ,hraní, čtení pohádek, prostě denní kolotoč obyčejných, ale nutných činností přeměnil její život v stereotyp. A takhle to půjde další roky? Takhle zestárnu? ptala se často sama sebe. Kamarádky nebo spíše spolupracovnice, stejně přes ubíhající dny vytížené, ji ale často opakovaly – nemůžeš zůstat sama. Taková mladá hezká.... Zkušenost z předchozího vztahu, zklamání i smutek stály za tím, že dlouho odolávala. Až jednou si řekla, a dost, nebudu hloupá, za pokus nic nedám, chci si užít života. I syn by přivítal partáka ke hře. A našla si mailovou adresu internetové seznamky.

Na seznamce ji oslovil muž středního věku, který se představil jako podnikatel malé firmy. Začali si psát. Dopisy byly milé, vtipné, často se musela smát různým historkám. A proč bych s tak milým člověkem si měla jen psát. A tak došlo k první schůzce.

Radek byl společenský, na vše měl hned sebejistý názor, neváhal, nezabýval se nějakými sebestpitvajícími pochybnostmi. To je se jí líbilo. Stejně i to, že byl manuálně zručný. A tak se její byt přestal podobat skladu poškozených spotřebičů a nábytku.

Často Tamaře vyprávěl, jak se v životě zklamal, jak ho opustila manželka. Přitom měla všechno, říkal, dům, peníze, společenský život....To musela být skutečně mrcha, říkala si Tamara, když opustila tak skvělého muže. Pozitivně na něj reagoval i Honzík, který se často smál jeho nápadům na dětské hry. Tamara se zamilovala, další život viděla jen zalitý sluncem.

Zprvu se vztah vyvíjel dobře. Radek byl sice ve stavební firmě,

kteřou vlastnil, velmi vytížený, ale rád o víkendech podnikal dlouhé výšlapy. Tamara, ani Honzík mu ale často fyzicky nestačili. Začal si je zprvu dobírat, dělat si z nich legraci. Tamaře bylo občas trapné, když to dělal teatrálně před cizími lidmi. Život byl zalitý sluncem, jeho paprsky pohltily drobné neshody.

Brzy se ze vztahu narodila Alenka. Radek sice doufal, že to bude chlapeček, ale přeci jen si zvykl na „holku“.

Na všechno v domě Radka byla ale Tamara sama. Radek odmítl, aby platil nějaké pomocníky v domácnosti, na to má přeci ženu, která je na mateřské a pak rodičovské. Co by jinak dělala. Pro Tamaru nastalo náročnější období. Zajistit rodinu - nákupy, vaření, praní, úklid domu, kojení. A současně se učit s Honzíkem, vozit ho na kroužky. Snažila se ze všech sil, doufala, že Radek ocení její nasazení. Dům byl jako ze škatulky.

Postupně se ale začala objevovat první zklamání Tamary. Radek ji neoceníl, co vše zvládala, ale vytkl „nepořádek“ doma, kopal do válejících se hraček. Tamara se začala obviňovat, že je neschopná, jak jí to Radek říkal, že si neumí rozvrhnout den a práci. Po dvouletém soužití ji poprvé uhodil, když se zeptala, proč se vrací tak pozdě, kde byl. Radek se sice druhý den omluvil, dal jí najevo, že ona ho vytočila, když mu tečou nervy z práce, a může za to ona.

Její představa, jak bude sedávat s kamarádkami na terase rodné vilky, smát se spolu s partnerem, všichni si budou vzájemně povídat vzaly brzy za své. Ty hloupé krávy tady už nechci vidět, jen ti motají hlavu, tvrdil Radek.

Současně začal Tamaru kontrolovat, alespoň třikrát denně se musela hlásit co dělá, kde je. Začal kontrolovat nákupy a vytkl ženě, že moc utrácí. Odděloval jí na den 200Kč.

Tamara se snažila, ale přesto se ji zmocnilo napětí, v jakém stavu se Radek vrátí z práce. Začal mít problémy, večerní tradicí se stala láhev tvrdého alkoholu. Stále si stěžoval, že podřízení se nesnaží, musí hlídat každou korunu. Střídaly se období klidu, napětí, kdy Tamara byla přesvědčena, že má ve firmě Radek problémy.

Blížily se vánoce, Tamara se snažila nakoupit dárky.

Napekla cukroví. Alenka celé odpoledne plakala. Když se vrátil z práce Radek, všiml si, že holčičce žhnou tváře. Teplota byla skoro 38C. Holčička si sahala na ouško. Jeli tedy společně na ušní do nemocnice, kde holčičce píchli oušku. Po příjezdu do domu došlo k hádce. Radek vyčetl neschopnost Tamary a ve vzteku jí udeřil. Tamara jen slyšela, „tak pečení ti bylo přednější než moje holčička“. Popadl mísu s vanilkovými rohlíčky, hodil je na zem a odešel. Vyděšený rozespálý Honzík přiběhl a začal brečet nad maminkou, které tekla z nosu krev. Tamara věděla, že může zavolat Policii, ale potřebovala uklidnit vyděšeného Honzíka. Nakonec vánoce proběhly v klidu. Radek koupil Honzíkovi kolo, Tamaře drahé náušnice. Tamara si říkala, že v každé rodině něco je. Radek jen nezvládá situaci ve firmě. Musí být více opatrná, dělat vše pro to, aby ho nějak nevytočila. Než se vracel domu, snažila se mít ještě více naklizeno, navařeno. Aby se zavděčila Radkovi, svolila prodat svoji garsonku, kterou pronajímali. Radek vložil finance do své firmy. Radek ten večer byl milý, pomáhal s úkoly Honzíkovi, hrál si s Alenkou. Pohladil Tamaru. Řekl jí, že až se mu bude dařit dobře, peníze jí vrátí. Asi po dvou měsících začal zase Radek chodit pozdě domů, měl tendenci se hádat, obviňovat. Pár dní na to Radek po návratu z práce šlápl doma na autíčko, to odstartovalo jeho nakupený vztek. Když Radek napřáhoval ruku k úderu utekla Tamara v ponožkách a zazvonila na souseda. V šoku nechala děti s Radkem doma. Soused zavolal Policii, která přijela a zeptala se Radka co se to u nich děje....Dveře otevřel klidný muž, který měl v náručí plačící Alenku. Klidně prohlásil, že manželka má poměr se sousedem z vedlejší vilky. Ta noc následně nebyla klidná. Tohle jsi mi udělala naposled, stěžovat si na mne, řval na Tamaru Radek. Hrozné byly jeho

oči, vzpomínala později Tamara. Držel mne pod krkem, tloukl hlavou o zeď, myslela jsem, že mne zabije.

O dva dny později přinesl náramek a ukázal zaplacenou dovolenou do Karibiku. Když nebudeš blbá, budeš poslouchat, co ti řeknu, budeš se mít dobře, řekl, když jí dával dárek. Při milování jsem ale stále nemohla zapomenout na jeho oči, když mi tloukl hlavou o stěnu, říká Tamara. A nakonec stále si vybavovala svoji dřívější zamilovanost, na první dny a léta vztahu, kdy vše bylo zalité sluncem.

Hlavním motivem jejího života se tak stalo dělat vše tak, jak by si asi představoval partner. Starost, aby se partner nerozčílil, nezlobil se, se stala její náplní dne. Stranou šly i děti. Přesto se nemohla zbavit svíravého pocitu kolem žaludku, vždy když bouchly vchodové dveře. Aby se zlepšila jako partnerka i manželka, vyhledala jeho bývalou manželku. Trochu jí zmrazila její slova, když ji začala litovat, „když jste si vzala toho hrubce a násilníka, který má rád jen sebe sama a od kterého jsem utekla, když mi zlomil ruku“.

Tamara si stále říkala, to není možné, vzpomínala na začátky vztahu, ale i na klidné dny, kdy se domem nenesl křik a nadávky. Takové chvíle se stávaly smyslem jejího života. Občas si položila drahé dárky od Radka na gauč a říkala, má mne rád, myslí to se mnou dobře.

Relativně klidné dny se střídaly se dny plné křiku, nadávek, ponižování i ran. Jak se Radkovi přestávalo dařit v jeho podnikání, o to častěji se dozvídala, že je neschopná, hloupá, nic nedokázala, je úplně k ničemu, neumí ani vytvořit kouzlo domova. Všechno tohle, rozhazoval rukama, je moje, i když mu

dala do podnikání peníze za prodej bytu, dostala ránu pěstí, a slyšela: ty už jsi si dávno tady odbydlela, nulo. Já tě tu nedržím, můžeš táhnout, ale bez halíře jen s tím tvým spratkem. Holka je moje, zkus pomyslet na něco jiného a skončíš v blázinci.

Tamara po dlouhé době ve své mysli vytěsnila to, co tvořilo středobod jejího života. Totiž partnera a úsilí, aby byl spokojený, klidný. Tohle má být život? - zaznělo jí v hlavě. Tohle je prostředí, kde mají vyrůst sebevědomé milé a spokojené děti? Současně ale viděla, že skutečně nemá žádný majetek či našetřené. Byt prodala, peníze dala Radkovi, až skončí rodičovskou bude si muset hledat zaměstnání i vlastní bydlení. Kam by se vrtla, když by od Radka odešla, nebo kdyby ji nedej bože vyhodil? Kde by vzala peníze na advokáta. Aby zaplašila tyto myšlenky, uklízela dům s ještě větší razancí.

Kdy se vše zlomilo? Na facky, ponižování jsem si zvykla. Když ale zmlátil Honzíka, strach z budoucnosti ve mně vše zlomil. Přece i tvrdý život je lepší než tohle. Já nežiju, já se jen podřizuji, já žiji cizí život, realizují cizí představy o sobě, dětech, životě.

Současně jsem pochopila, že sama na to zvládnout odchod, možný spor o děti, najít si bydlení a práci, nestačím.

A tak jsem jednoho dne vzala za kliku poradenského centra ROSA. „Nechtěla jsem Radkovi škodit, mstít se. Chtěla jsem jen začít nový život, ve kterém bych se i smála, byla šťastná. I sama, jen s dětmi.“

„Dočasný byt mi poskytla ROSA—centrum pro ženy. Je to hezký pokoj s kuchyňkou, děti mají hernu s počítačem, hrají si

na zahrádce. Zprvu jsem se bála, jak si děti zvyknou v azylovém domě. Přece jen jsme bydlely ve vile. Našly si ale rychle nové kamarády, a hlavně klid na své hry a zájmy. V azylovém domě jsme našla klid a bezpečí. Nebojím se každého vrznutí dveří. Spolu s ROSOU jsme i plánovali jak si pořídit vlastní nájemný byt. Víím, že mne čeká ještě jednání o rozvodu, možná spor o dceru. Víím ale, že už nejsem na vše sama, že mohu jít do zaměstnání, které si sama vyberu. Můžu zase mluvit bez obav s kamarádkami. Ale hlavně můžu žít svůj život.“

Každoročně přichází do Rosy-centra pro ženy, přes 300 žen, které zažívají některou z forem násilí v manželství, partnerství. Příběhy žen jsou různé, přesto se dá říci, že mají hodně společného. Ve vztahu se vytratila volnost, možnost svobodného rozhodování, důstojnost, sebevědomí. Ve vztahu ze strany partnera se zato objevila moc, kontrola, ponižování, destrukce vztahu, násilí. Od běžného konfliktu, kdy oba partneři chtějí prosadit svůj názor a svobodně se rozhodují ho obhájit (i třeba formou hádky), ve vztahu kde je přítomno násilí, jde o něco jiného. Skrze užití technik kontroly a moci násilný partner kontroluje chování druhého a tím u něj vyvolává strach. Systematické ponižování, urážky a násilí slouží ke zničení sebedůvěry oběti, pocitům bezmoci. Násilí je zrádné tím, že netrvá zprvu každodenně, vrací se v určitých opakujících cyklech (napětí, kritika, fyzický útok či verbální a posléze se násilná osoba omluví nebo slibuje, že už se to nestane...)

Tamara po debaklu z prvního manželství, dlouho váhala. Radek ji oslovil již tím, že byl sebejistý, rozhodný, uměl vyprávět.

Vstoupila do nového společného soužití velmi rychle. Na konzultacích se svěřila, jak jí imponovalo, že uměl i nakupovat, určoval, co si má koupit, co má nosit. Prvotní znevažování zamrzelo, ale vytěsnila ho. Vždyť i doma, i když jako dítě nezažila násilí, vidala otce, jak matku peskuje. Prvotní výtky brala jako opodstatněné (takhle přece mluvil doma otec s matkou), že si neumí zorganizovat strukturu dne. První násilí které přišlo, ji doslova ohromilo, ale vystřídaly ho i jiné dny. Kdy byl klid. Trvalo ale zůstalo napětí, zmatek, strach. (Je to něco podobného jako když vás někdo přepadne, nebo na vás v průchodu nena-dále křikne....tomu místu se pak podvědomě vyhýbáte). Pro řadu žen je těžké si přiznat, že mohou být obětmi domácího násilí. Ženy, které zažívají násilí by se, ale neměly stydět a měly by vyhledat odbornou podpůrnou pomoc v specializované poradně pro oběti domácího násilí. Aby žena našla řešení, je obvykle zapotřebí několik konzultací. Jde o zmapování situace, vyplavování pocitů, pochopení cyklu násilí, identifikace rizikových faktorů, sestavení bezpečnostního plánu. Prvořadé je bezpečí a zastavení eskalace násilí.

Tamara se to podařilo.

Marie Vavroňová, ředitelka ROSA - centrum pro ženy

Pamatujte si:

Násilí není vaše vina.

**Nikdo nemá právo vás
ponižovat, kontrolovat,
vydírat, fyzicky napadat.**

**Žádný člověk se nezmění,
pokud se k tomu sám
neodhodlá.**

Proč může být těžké požádat o pomoc?

Pro řadu lidí, kteří nemají zkušenost s násilím ve vztahu, může být hůře srozumitelné, z jakého důvodu je obtížné říct si o pomoc. V důsledku dlouhotrvajícího domácího násilí a tudíž jeho specifík, může být pro oběti násilí obtížné o pomoc požádat a z optiky zákonitostí a dynamiky domácího násilí, to dává smysl. Proto bych se ráda podívala na některé z překážek, které mohou bránit k požádání o pomoc a tím podpořila oběti domácího násilí k vyhledání pomoci.

Překážky bránící oběti domácího násilí vyhledat odbornou pomoc mohou být vnitřní, to znamená osobní prožívání své situace a vnější, které souvisí s omezením, které je dáno zvenku. Sem může spadat nedostupnost telekomunikačních zařízení či internetového připojení apod. Pojďme se společně podívat na možné vnitřní překážky bránící k vyhledání pomoci.

Jednou z překážek může být představa, že mi nikdo nemůže pomoci. Tato představa často může pramenit z již nedobré zkušenosti, při které se oběť snažila říct si o pomoc, a byla např. odmítnuta či zpochybněna. Výhodou specializovaných odborných pracovišť, jako je např. ROSA – centrum pro ženy, z.s. je, že nebagatelizují a nepochybnují prožívání ohroženého člověka. Uvědomují si náročnost situace, ve které se ohrožené osoby vyskytují a mají povědomí o dynamice, symptomech a specifických domácího násilí.

Další překážkou může být pochybnost, zda spadám do cílové skupiny. To znamená, zda jsem obětí domácího násilí či nikoli. Tuto pochybnost může často podpořit násilný partner, který své chování omlouvá, bagatelizuje a vinu svaluje na svoji partnerku, která v důsledku výše zmíněného postupem času sama začne zpochybnovat své prožívání a celou situaci bagatelizovat. Na organizaci ROSA – centrum pro ženy, z.s. se může obrátit každý, kdo se potřebuje zorientovat ve své náročné situaci, byť si není jistý, zda se v jeho případě jedná o domácí násilí. Pokud by nespadal do cílové skupiny, nic se neděje a může si odnést kontakt či informace, které lépe nasedají na jeho potřeby. I toto je práce pracovníků organizace ROSA.

Pokud si alespoň trochu připustím, že to, co se odehrává u mě doma, není v pořádku, necítím se v tom dobře, bezpečně, či

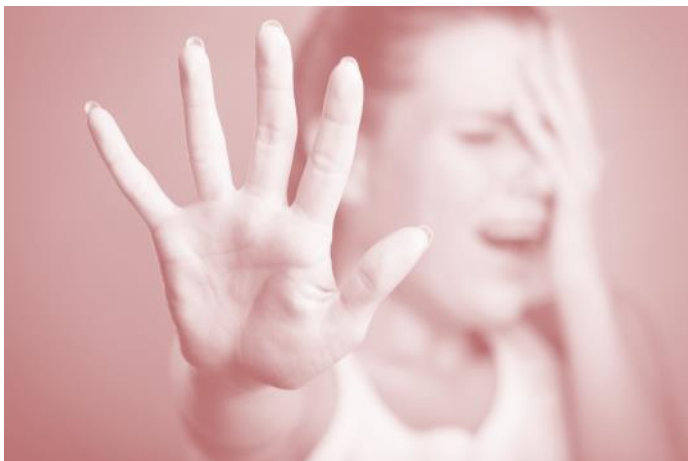
tím strach apod., může přijít další překážka v podobě zlehčení své situace. Představa, že to, co prožívám, není tolik hrozné, jako to, co třeba zažívají jiní. Mám obavu, abych nezabírala místo těm, kteří to potřebují více než já. ROSA – centrum pro ženy bere domácí násilí vážně a nezlehčuje ho. Žádná z forem domácího násilí, ani jeho četnost není v pořádku a nikdo nemá právo chovat se násilně. Pracovnice organizace poskytnou pomoc všem ohroženým ženám, které se na ně obrátí nejrychleji, jak jim kapacita dovolí, zpravidla nejpozději do 10 dní.

Další překážkou může být obava, že násilný partner zjistí o vyhledané pomoci. Pracovnice organizace ROSA jsou vázány mlčenlivostí. To znamená, že třetím stranám neposkytují žádné informace o klientkách, které organizaci kontaktují či do ní dochází. Jedinou výjimkou je zákonná součinnost např. se soudy či s policií, o čemž jsou klientky vždy obeznámeny. Pokud ohrožené ženy i nadále váhají, zda vyhledat pomoc, lze vystupovat i zcela anonymně.

V neposlední řadě se mohu potýkat i s obavou, že budu tlačena do kroků, na které se necítím. Respekt k rozhodování žen, které se na organizaci obrátí je nedílnou součástí způsobu práce jak v poradenském centru, tak v azylovém domě s utajenou adresou. Konzultace v organizaci ROSA jsou zcela dobrovolné a odvíjejí se od potřeb klientek s respektem k tomu, jaké kroky v souvislosti s jejich situací podniknou či nikoli.

Specializovaná odborná pracoviště pomáhající obětem domácího násilí, jako je organizace ROSA, nebagatelizují, ani nezlehčují to, co ohrožené ženy prožívají. Jedná se o odbornice znající specifika, dynamiku a symptomy domácího násilí, které společně s klientkou hledají nejvhodnější kroky k řešení její náročné životní situace. Pokud si nejsem jistá, zda spadám do cílové skupiny, doporučuji i přesto kontaktovat organizaci pomáhající obětem domácího násilí. Neexistuje „menší“ či „větší“ násilí, domácí násilí je obecně nepřipustné v jakékoli formě, intenzitě, četnosti a nikdo na něj nemá právo. Pracovnice ROSA – centrum pro ženy jsou vázány mlčenlivostí a jako klientka mohu vystupovat anonymně. A v neposlední řadě mě nikdo nebude nutit do kroků, na které se necítím. Jediné, co je třeba, je zavolat či napsat a požádat o pomoc.

Mgr. Kristýna Bordeová

Co dělat když slyším od sousedů rány a křik?

Každý se můžeme dostat do situace, ve které jsme jako sousedé svědky domácího násilí. Slyšíme křik, možná hádku, rány. Tato situace se může opakovat. Podobně, jako když jsme svědky jakéhokoli zdravotního kolapsu, jsme těmi, co mohou, měli by pomoci, to znamená poskytnout první pomoc. V případech domácího násilí platí totéž.

Můžeme být těmi, kteří podají záchranné lano ohroženému a třeba mu tím zachrání život. Proto srovnatelně jako při první pomoci, je třeba držet se určitého postupu, abych svojí „pomocí“ potřebnému neublížila. Proto se dnes s Vámi podívám, co mohu dělat, jsem-li svědkem domácího násilí.

Možná můžete namítat, jak rozlišit domácí násilí od hádky? Dávám Vám za pravdu, není to snadné. Domácí násilí má své symptomy, jasná pravidla, jasně určené role a specifika, která mohou být na první pohled, zejména na ten zvenku, skryta. Pro rozlišení jsou tu specializovaná pracoviště, jako např. organizace ROSA – centrum pro ženy, Acorus, Magdalenium, ProFem, intervenční centra v každém kraji apod. Proto odpověď na původní otázku je, že pro mě jako pro souseda nemá význam, zabývat se tím, zda se jedná o domácí násilí či nikoli, ale nabídnout pomoc.

Zcela lidsky, můžeme mít osobní bloky, které nám brání pomoc poskytnout. Jedním z nich může být představa, že bychom se neměli plést do věcí, které se nás netýkají. Ano, neměšovat se do hranic druhých lidí je velice důležité a toto nám opravdu nenáleží, ale účinná pomoc je pouze nabídnutí záchranné ruky s respektem, zda ji ten druhý přijme či nikoli. Nic víc. Podíváme-li se na další možnou překážku, může to být obava o vlastní bezpečí. V každé řadě je naše bezpečí na prvním místě. To znamená, že pokud bychom podnikali kroky k pomoci ohroženému, potřebujeme, aby byly v souladu s bezpečím vlastním, stejně, jako s bezpečím toho druhého. Z čehož může vyplývat i obava, abychom nakonec svými „nápomocnými“ kroky, situaci ještě nezhoršili. To znamená, kdyby agresor zjistil, že jsme s ohroženým člověkem hovořili, aby mu nehrozilo o to větší nebezpečí. Tak či tak, bezpečí je vždy na prvním místě, jak naše, tak toho druhého.

Nyní se pojďme podívat, co tedy prakticky můžeme udělat, když máme podezření, že u sousedů probíhá domácí násilí. Prvně je třeba zopakovat, že veškeré mé kroky by měly být v souladu s vlastním bezpečím, stejně jako s bezpečím druhého. Pokud slyším gradující hádku, křik, volání o pomoc, rány apod., volám policii. Pokud mám obavu o své bezpečí, mohu policii poprosit, abych z důvodu bezpečí zůstala v anonymitě. Dalším krokem může být nabídnutí kontaktu ohroženému na organizaci ROSA – centrum pro ženy, případně jinou organizaci, zabývající se pomocí obětem domácího násilí. Samozřejmě

tehdy, pokud se s ohroženým vidím o samotě. V tomto kroku je třeba zmínit, aby případný agresor kontakt nenašel. S nabídkou kontaktu je podpůrnější, pokud sdělím, že organizace ROSA a jí podobné, mohou s ohroženými pracovat anonymně. A také, že ohroženou oběť nebude nikdo do ničeho tlačit, pouze může nezávazně hovořit o své situaci s někým, kdo má je odborníkem s praxí v oblasti domácího násilí v registrované službě. Dalším krokem může být domluvit se s ohroženým na signálu, který učiní, když po mně bude potřebovat, abych zavolala policii. Např., pošle mi prázdnou sms, zaťuká na zeď apod. Když si nejsem jistá, mohu i já jako soused, který chce pomoci, zavolat do ROSA – centrum pro ženy a zkonzultovat možné kroky.

Pokud se dostanu do situace, ve které vnímám, že druhý potřebuje pomoci a překonám své vnitřní překážky k poskytnutí pomoci, nabídnu ohroženému např. kontakt na organizaci ROSA, mohu se setkat s odmítnutím či dokonce s odporem. V tomto odstavci se chci věnovat posledně zmíněnému. Domácí násilí je velice plíživé, zprvu může být dosti nenápadné a lehce zaměnitelné s přílišnou pozorností druhého. Je to zprvu málo rozpoznatelná devalvace vlastní hodnoty a zpochybnění svých schopností, za přítomnosti strachu. Toto je pouze nepatrný vhléd do složitého systému domácího násilí. Proto reakce ohroženého na nabídnutou pomoc pro nás mohou být nepochopitelné či nesrozumitelné, až paradoxní. Tyto reakce jsou ale normální reakcí na nenormální situaci, ve které se ohrožený nachází. Proto bych Vás případně ráda podpořila, abyste si tyto reakce nebraly osobně, ale naopak s respektem k tomu druhému a jeho rozhodnutí. I přesto, pokud nás druhý s nabídkou pomoci odmítne, jsme pro ohroženého udělali podpůrný krok. Naši nabídku může využít v budoucnu. Tak či tak bude vědět, že je tu někdo, kdo ho slyší a to pro něj může být jako světlo v temnotě.

Nemusíme být odborníky na domácí násilí, abychom pomohli těm, kteří to potřebují. Pojďme vzít vážně, že nikdy nevíme, kdy podobnou pomoc budeme potřebovat my. Lhostejnost v tomto případě může mít nedozírné následky. Respektujeme rozhodnutí druhých, pokud naší pomoc odmítnou a vždy mějme na prvním místě bezpečnost svojí, i druhých.

Mgr. Kristýna Bordeová

Tady SOS linka ROSA, 602 246 102

Na SOS linku ROSA—centrum po ženy se obracejí ženy z celé ČR, které mají nějaký problém s domácím násilím. Hledají způsob, jak řešit svou situaci, chtějí se objednat, či získat možnost ubytování v azylovém domě ROSA. Volají i lidé, kteří chtějí oběti pomoci (rodina, kamarádky, příbuzní) či instituce (OSPOD, Policie...)

Na SOS linku volá žena z Moravy, představuje se jako Milena, pláče, sděluje, že jí před několika dny zmlátil její manžel. Sdělila, že to nebylo poprvé, ale nyní to bylo pro ni nejhorší...

Zjišťuji nejprve, zda volá z bezpečného místa, a není v dosahu násilný partner. Žena odpovídá, že může volně mluvit, je sama na procházce.

„Mám zdravotní potíže, bolí mě záda, nejsem schopna nic moc dělat. Manžel přišel z hospody, zuřil, že mu nepřipravuji večeři, kopl do mě a stáhl mi z křesla na zem a táhl po podlaže a nadával... Nevím co to do něj vlítlo....., no je to žárlivec, ale nemá na co...., vždyť dělám na poště, všichni mi tu znají.... Já už ho znám, neodporuji mu, když zuří, mlčím....“

„Včera jsem pak šla k lékaři. K nemocným zádům mám teď pohmožděnou krční páteř. V nemocnici jsem neřekla, že mi zbil manžel, styděla sem se. Víte, dříve to bylo jen ponižování, nadávky, někdy něčím třískl, kopl do věci, občas mi dal i facuku.... Manžel je pedant, je vzteklý, a sám vyžaduje, abych vše doma dělala, nikdy mi s něčím nepomůže.“

Žena muže omlouvá, že se to sice stalo už několikrát, ale velmi často to bylo dle ní tím, že byl „napitý“.... A dodala: vlastně takhle ho týral i jeho otec. Paní Milena do telefonu říká, že manžel je myslivec, má zbraň, občas jí puškou i vyhrožuje..... Manželé jsou již 15 let. Mají postavený dům, nechtěla by se rozvádět.

Stěžejní při krizovém telefonu je navázání kontaktu, posílení oběti a hlavně zjištění, zda je volající žena stále ohrožena na životě. Důležitá je především podpora, ocenění, že našla odvahu zavolat, ujištění, že násilí není její vina!

Je důležité, aby oběť slyšela, že to, co zažívá, zvládla už řada žen, nemusí se stydět za to, co se jí děje. Násilí v rodině zažívá podle analýz každá třetí až pátá žena. V rozhovoru je nutné zdůraznit, že násilí do vztahu nepatří. Za násilí zodpovídá vždy násilná osoba. Nejde o poruchu komunikace. V případě fyzického nebo psychického násilí jsou jasně rozdělené role. Násilná osoba má pocit, že má právo „vychovávat“ druhého, chce mít vše pod kontrolou. Násilné osoby obvykle přenášejí zodpovědnost: „opil jsem se, rozčílil jsem se, ani jsem nevěděl co dělám, kdybys mě nevytočila, neprovokovala“,

Probíráme proto situaci, vyhodnocujeme případná rizika, zda

má muž zbraň, zda se léčí na psychiatrii, byl trestaný, vyhrožuje jí dalším násilím či zabitím, je to žárlivec, zhoršuje se v poslední době násilí, má z něj strach? Milena dodává, že to tak je, „jako byste nás znala“.

Je důležité celou situaci osobně probrat a vyhodnotit rizika, které jí mohou hrozit, a proto doporučuji další kontakt, tentokrát v odborné sociální poradně, pro oběti domácího násilí.

Doporučuji paní Mileně nenechat se vtáhnout do komunikace s agresivním partnerem, zejména pokud je opilý. Rozhodně mu neříkat, že již někde hledala pomoc, mohlo by dojít k eskalaci násilí.

Odpovídat mu v krátkých větách, korektně. V případě blížícího se napadení opustit preventivně prostor. Pro případ, kdy by napadení gradovalo do ohrožení života, je dobré mít připravenou bezpečnostní tašku (základní doklady, karta k účtu, náhradní klíče a nabitý telefon).

Paní je poučena, že je důležité, pokud bude ohrožena, aby bez váhání volala policii linku 158, manžel by mohl být okamžitě z bytu vykázan se zákazem přiblížení a kontaktování.

Shrnuji a opakuji, že násilí není její vina. Její muž se sám od sebe nezmění, musel by převzít zodpovědnost za své chování. Za násilí ve vztahu odpovídá on, pokud je závislí na alkoholu, měl by navštívit odbornou poradnu. Vzhledem k rizikovým faktorům, které jsme zhodnotili, je možné, že násilí ze strany muže se bude opakovat. Priorita pro paní je bezpečí, proto by měla co nejdříve vyhledat pomoc v pomáhající organizaci pro ženy, oběti domácího násilí v Moravskoslezském kraji či v některém intervenčním centru pro ohrožené osoby (ta jsou v každém krajském městě), aby měla podporu a pomoc jak zvládnout svoji situaci. Případně, pokud se zjistí vysoké riziko opakování napadání, je vhodné se obrátit na specializovaný utajený azylový dům v Brně, či v případě možnosti, že by násilný partner zjistil její místo pobytu, na další azylové domy i mimo kraj.

Volá žena, kvůli své známé, která se os-týchá někam volat a svěřit se svým trápením. Její známá zažívá delší dobu násilí od svého partnera. Řekla jí, že se spíše jedná o nadávky, ale i různé výhrůžky. Je to prý žárlivec, který se rád napije, pak je

agresivnější. Volající toho neví moc, jen že její kamarádka je nešťastná, zoufalá a bohužel se násilí asi stupňuje. Mají spolu dítě (předškolní věk), její známá nemá nikoho, kdo by jí pomohl. Volající chce vědět, jaké jsou případně možnosti, co by jí měla poradit. Sdělují, že je důležitá podpora, ale hlavní je předat kamarádce kontakty, kam se může obrátit o specializovanou pomoc. SOS linka ROSA funguje jen všední dny (9.00 - 18.00 hodin), ale funguje i non stop bezplatná linka 116 006 (pro oběti domácího násilí a trestné činnosti), kde také získá podporu. Pokud je kamarádka ohrožená, má z muže strach, může volat policii linku 158, mohl by být okamžitě z bytu vykázan, se zákazem přiblížení a to na dobu 10 dní. Jinak fungují v každém kraji tzv. Intervenční centra pro ohrožené osoby, pokud žije nedaleko Prahy, je možné se i objednat na naší pevné lince v Praze na 241 43 24 66 na osobní konzultaci. Důležité je sdělení, aby týraná žena nikdy dopředu násilnému partnerovi nesdělovala, že někde hledá pomoc, mohlo by dojít k eskalaci násilí. Více informací volající najde na našem webu: www.rosacentrum.cz.

Předávám informaci o aplikaci Bright Sky v mobilních telefonech, která je bezplatně ke stažení, (kde byla ROSA garantem této aplikace) kde se oběť může dočíst více informací, včetně vyhodnocení rizik a najít řadu kontaktů na pomáhající organizace.

Volá žena, kterou právě zmlátil manžel, aktuálně se nachází v nemocnici v Praze. Má četné pohmožděniny ruky, nohou, ale bez zlomenin. Potvrzení o charakteru a pří-

čině zranění od lékaře má. K násilí nedošlo poprvé, před dvěma měsíci jí dal ránu pěstí, pak zase nedávno dvě facky, jindy do ní i kopl, jedenkrát jí i škrtil. Muž zbraň nemá, ale žena se ho bojí, ona je drobná váží 55 kg, a muž váží 160 kg. Dotazují se, zda jí něčím vyhrožuje, zastrašuje? Odpovídá: „ano, je tam psychické násilí, ponižování, plive na mě, i mně vyhrožuje že mne zabije!“ Žena nyní bude u své kamarádky v Praze.

Oceňuji ženu, že hledá pomoc, že se nechala ošetřit u lékaře. Dotazuje se, zda má jít na policii? Potvrzují, že nyní je důležité se obrátit na místní oddělení Policie ČR v Praze, nahlásit k čemu došlo. Sdělit, že je to opakované násilí, včetně výhrůžek zabitím, (ukázat lékařský nález), informovat, že má z partnera strach. Muž se občas napije, pak je agresivnější. Podle toho, co sdělila a jakého násilí se muž dopouští, existuje podle mne vysoké riziko možného opakování. Policie by mohla násilného partnera též z bytu vykázat, se zákazem přiblížení a to až na 10 dní. Žena se do bytu nebude vracet, zůstane u kamarádky.

Navrhuji ženě následný bezpečnostní plán - nahlášení na Poli-

Pomoc a radu můžete najít i v mobilním telefonu. Stáhněte si bezplatnou aplikaci Bright Sky CZ.

Policii ČR, důležité je se do bytu nevracet, nechodit nyní do práce, pokud není zranění takového rázu, že by vyžadovalo pracovní neschopnost (muž ví, kde pracuje).

Nabízím i možnost utajeného bezpečného domu ROSA. Žena děkuje, zatím má kde být. V každém případě je důležitá psychická podpora. Opakovat, že násilí není její vina, odpovědnost má ten kdo se násilí dopouští, tedy její násilný muž, ten nemá žádné právo se chovat agresivně. Hlavní je však získat pomoc, nebýt na problém sama. Doporučuji se obrátit na organizaci poskytující pomoc obětem násilí a domluvit si termín osobní konzultace.

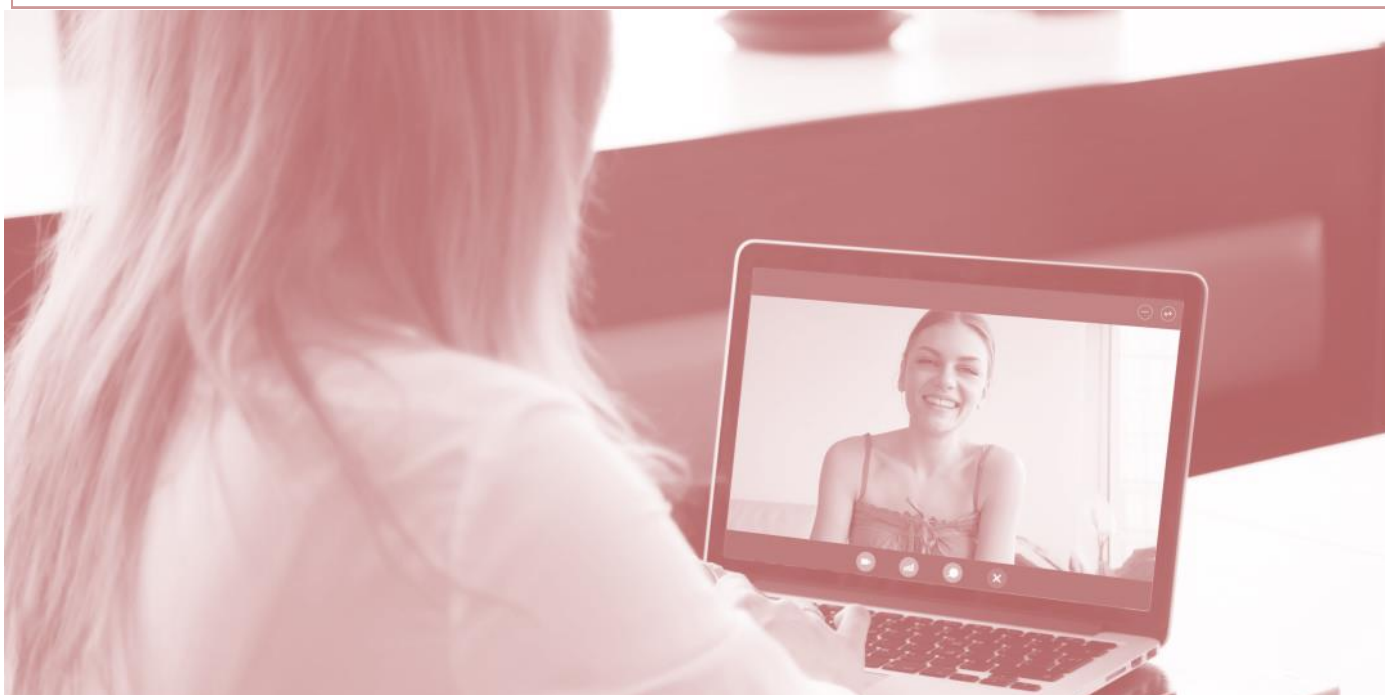
Zdena Prokopová, socioterapeutka
a zakladatelka SOS linky ROSA

SOS linku s číslem 602 246 102 jsem založila v roce 1998 funguje tedy již 23 let. Za tu dobu se na ní obrátilo více jak 20 000 lidí, kteří hledali pomoc. Jednalo se převážně o ženy, oběti domácího násilí.

Pro mne je vždy důležité to, co by mělo být cílem všech intervencí, zajištění bezpečí jak pro ženy, oběti domácího násilí, tak jejich děti. A k tomu je nutné vždy zjistit míru rizika, které jim hrozí(leckdy ženy nechtějí podrobněji o tom hovořit-ale pokud cítí podporu, řeknou i to , co v sobě dlouho skrývaly, či se za to styděly).

Na co by každý, kdo zvedne v poradně telefon, neměl zapomínat.

- 1 Vždy je nutné se zeptat, zda volající hovoří z bezpečí - dotazovat se na situaci, bez přítomnosti násilníka.
- 2 Zjistit v krátké době co nejvíce informací, zda je volající žena akutně ohrožena, či se jedná o déletrvající problém.
- 3 Pokud je akutní situace po napadení - vyhodnotit, zda je klientka zraněná a zda volat lékařskou záchranou službu, policii, jiná situace je pokud se chce volající jen poradit, není ohrožená.
- 4 Každá situace domácího násilí a násilí na ženách může být ale jiná, ale je nutné zjistit ukazatele, které násilí mohou zvyšovat a být pro volající velmi nebezpečné
- 5 Např. stupňující se násilí, škracení, držení zbraně, případe ohrožování střelnou zbraní, výhrůžky zabitím, sebevraždou, extrémní žárlivost, požívání alkoholu, drog, duševní nemoc, opakovaná kriminální činnost. Tedy poznat historii násilí.
- 6 Pro rychlé zhodnocení můžeme používat 2 otázky:
 - Bojí se násilného partnera, má z něj strach?
 - Žena zůstává v izolaci a bojí se vztah opustit kvůli hrozbám, že přijde o děti, že jim ublíží?
- 7 Vždy by po zjištění základních informací měla následovat emocionální podpora oběti, ujištění, že násilí není vinou volající. Odpovědnost má vždy ten, kdo se násilí dopouští .
- 8 Na závěr telefonického hovoru dle možností vyhodnotit rizika, s nimi volající seznámit, s její pomocí sestavit a navrhnout rychlý a reálný bezpečnostní plán. Závěrem předat kontakty - ROSA, policie ČR, Intervenční centra pro ohrožené osoby, bezpečné azylové domy, aplikace Bright Sky.

ROSA je stále i online, nabízí i distanční poradenství

ROSA zaznamenává vysoký nárůst konzultací vedených distanční formou, ale i celkový nárůst poptávky po odborném poradenství pro oběti domácího násilí. **Osobní konzultace a dlouhodobá podpora se z naší zkušenosti jeví jako nejefektivnější forma poradenství pro ženy, zažívající násilí ve vztazích. Možná jste však v situaci, kdy se nemůžete dostavit k osobní konzultaci, přesto potřebujete informace a podporu.**

Poradenství přes chat: na stránce www.rosacentrum.cz jsme zprovoznily chat, který je pro vás k dispozici v úterý od 13 do 15 hodin, ve čtvrtek od 9 do 11 hodin a v pátek od 9 do 12 hodin. Chat vám poskytuje možnost anonymního vystupování a je přes naše stránky přístupný i z mobilního telefonu. Pokud potřebujete rychlé a stručné informace či kontakty, může to pro vás být vhodný způsob, jak se s námi spojit. Pokud jste se na chat obrátili mimo provozní dobu, můžete nám zanechat vzkaz. Při chatování či zanechání zprávy vždy myslte na vaše bezpečí a bezpečné zajištění vašeho online prostředí.

Zažíváte doma strach, bojíte se o někoho blízkého nebo si nejste jisti, zda se jedná o domácí násilí? Překonejte obavy a ozvěte se nám, jsme zde proto, abychom vás podpořily žít život beze strachu a násilí.

E-mailové poradenství :

Prostřednictvím e-mailu

poradna@rosacentrum.cz vám naše pracovnice do 24 hodin odpoví na vaše dotazy týkající problematiky domácího násilí. Mailové poradenství je pro vás bezpečné pouze v případě, že máte zabezpečený počítač a heslo k vašemu e-mailovému účtu znáte pouze vy. Pokud preferujete mít dostatek času na zformulování dotazu či popisu situace a nejste v akutní krizové situaci, může být tato forma komunikace dobrou volbou.

Telefonní konzultace:

Ke konzultacím po telefonu jsme vám k dispozici na SOS lince **602 246 102** (po-pá 9-18) i na lince **241 432 466 a 739 709 764** (dle pracovní doby Informačního a poradenského centra ROSA). Tato forma pro vás může být vhodná zejména tehdy, pokud vám není blízká forma písemného projevu nebo potřebujete osobnější kontakt a podporu.

Online video konzultace:

Pokud s námi máte domluvenou schůzku, ale například ze zdravotních či jiných závažných důvodů se k nám nemůžete dostavit, nabízíme možnost spojení online přes videohovor. Vždy je však důležité, abyste měla na takový hovor vytvořené vhodné prostředí, zejména s ohledem na vaši bezpečnost.

Jsmeme vám k dispozici také na FB messengeru, kde zprávy odpovíme co nejdříve, v závislosti možnostech a vytíženosti Informačního a poradenského centra.

Základem účinné pomoci je spolupráce

Součástí práce organizace ROSA – centrum pro ženy, z.s. je i součinnost s orgány činnými ve věci domácího násilí, jako jsou soudy, orgány sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), policie, státní zastupitelství. Na základě dlouholetých zkušeností a s akcentem na stálé zefektivňování pomoci obětem domácího násilí si ROSA uvědomuje, že pohybovat se jen v nejnужněších zákonných a svých povinnostech, již nestačí a je třeba dělat něco navíc.

Z toho důvodu se stává nedílnou součástí práce vedení i zaměstnanců organizace síťování napříč co nejširším spektrem zainteresovaných subjektů (policie, OSPOD, školy, lékaři, psychologové, jiné organizace, úřady apod.).

Síťování je v tomto slova smyslu dlouhodobé navazování kontaktů a posléze vztahů. Jak to vypadá? ROSA – centrum pro ženy, z.s. kontaktuje další zainteresované subjekty, se kterými si navzájem představí, o čem přesně jejich práce je a posléze zjišťuje, co kdo přesně potřebuje pro efektivnější řešení společného tématu domácího násilí. Často se jedná o funkční nastavení komunikace a povědomí o tom, na které informace se konkrétní instituce zaměřuje. Pro vyjasnění pojmu potřebuji předestřít, že píše-li o „řešení“ v kontextu fenoménu domácího násilí, zamýšlím tím jakýkoli drobný krok směrem ke zlepšení stávající situace oběti domácího násilí. Věřím, a kolegyně mi dají za pravdu, pokud tvrdím, že drobné krůčky si zaslouží přinejmenším srovnatelnou pozornost a ocenění, jako řešení v obecném slova smyslu.

Jedním z nejdůležitějších cílů práce ROSA – centrum pro ženy, z.s. je psychické ošetření a zastabilizování klientek .

V rámci konzultací pracovnice získají velké množství informací o příběhu své klientky. Pojdme se krátce v roli pozorovatele podívat na to, čím si žena prochází, když se rozhodne, že z cyklu domácího násilí začne vystupovat. Např. žena s nezletilým dítětem, která se rozhodla odejít od svého násilného manžela po několikaletém násilném vztahu, stále ještě na rodičovském příspěvku, bez jakýchkoli našetřených financí. Přičemž poslední kapkou a motivací k odchodu bylo vážné fyzické napadení jí i syna, které skončilo její hospitalizací v nemocnici. Důvody, z jakých žena setrvává v dlouhodobě

nebezpečném vztahu, se nyní nebudu věnovat, není to předmětem výše popisovaného tématu. K tomu, aby vyhledala pomoc, potřebovala vynaložit nepředstavitelné množství energie a překonat spoustu vnitřních překážek. A teď se dostáváme k tomu, že možná poprvé v životě hovoří o svém příběhu, např. s lékařem či s pracovníci organizace ROSA. Je to velké množství informací a kdykoli se tato žena noří zpět do svého příběhu, může prožívat hrůzy, které se slovy těžko vyjadřují. Z mé praxe tyto flashbacky provázely značné množství klientek. Potřebuji jen okrajově zmínit, jak toto znovuprožívání traumatických situací je ohrožující a poškozující. Držím-li se již zmíněného příkladu klientky, tato žena je na samém začátku. Nyní bude třeba, aby se s jejím příběhem, seznámil OSPOD, ovšem ale ten potřebuje informace, které se bezprostředně týkají pouze dítěte, jak v pozici oběti, tak svědka. Současně bude potřebovat informace i policie k zahájení trestního řízení a tomu bude odpovídat i výběr informací, týkajících se jednotlivých paragrafů. Dále potřebuje alespoň základní informace organizace, poskytující asistovaný styk rodiče s dítětem, pokud soud v předběžném opatření nerozhodne o zákazu styku či zákazu přiblížení. A samozřejmě informace bude potřebovat soud, jak opatrovnický, tak případně trestní. Školka, soudní znalec apod. Toto je drobný výčet institucí, se kterými klientka sdílí svůj příběh a stále dokola zodpovídá různé osobní otázky. Organizace ROSA se snaží vytvářet polštář, mezi těmito subjekty a klientkou. To znamená, že na straně jedné v rámci individuální kooperace poskytnout v maximální možné míře potřebné informace, aby klientka mohla sdělit již jen to nejnужnější a postup byl co nejrychlejší. Na straně druhé, se díky sdělení specifík domácího násilí s dalšími zainteresovanými subjekty, v některých případech daří vyhnout neúmyslnému a necitlivému přístupu k obětem domácího násilí. To znamená eliminovat sekundární viktimizaci, jinak řečeno druhotné zraňování oběti.

ROSA je otevřená, spolupracuje a naslouchá jiným institucím a díky tomu se částečně daří slyšet se navzájem, což může vést k adresnější, efektivnější a rychlejší pomoci. Je to začátek cesty učení se a budování vztahů, kde se každý malý krok směrem k lepší spolupráci počítá.

Mgr. Kristýna Bordeová

ROSA - informační a poradenské centrum

Služba je poskytována ženám, obětem domácího násilí ambulantně, na základě předchozího, zpravidla telefonického objednání přes pevnou linku +420 241 432 466. Osobní konzultace s klientkami jsou v zájmu objektivního posouzení a vyhodnocení rizikových faktorů pro opakování násilí ve vztahu, vypracování bezpečnostního plánu a komplexní podpory klientek v souladu s cíli sociálně terapeutických činností poskytovány vždy dvojicí sociálních pracovníc. Součástí poskytovaných služeb je také telefonické a mailové poradenství pro oběti domácího násilí.

Od 1.1.2021 do 30.6. 2021 bylo v rámci osobních konzultací pracovníci Informačního a poradenského centra ROSA (dále IPC) poskytnuto 3911 úkonů. Do IPC ROSA docházelo v první polovině roku 2021 na opakované osobní konzultace 146 klientek, kterým bylo poskytnuto celkem 672 sociálně-terapeutických, 463 sociálně – právních a 15 právních konzultací. Mezi další poskytnuté úkony v prvním pololetí roku 2021 patří identifikace rizikových faktorů (358x), vytvoření individuálního bezpečnostního plánu na základě odborného posouzení identifikovaných rizik (280x), terénní práce (1x) a vypracování individuálního plánu (666x). Na žádost PČR, OSPOD nebo soudu bylo vypracováno 17 odborných zpráv.

Všechny klientky, které využily v prvním pololetí roku 2021 možnost osobních konzultací v IPC ROSA uvedly, že mají zkušenost s psychickým násilím (ve 22 případech se jednalo o vyhrožování zbraní, ve 49 případech o výhrůžky zabitím, v 70 případech o pronásledování, 151 klientek uvedlo, že je jejich partner/manžel vydíral nebo jim vyhrožoval a zastráhal je). Omezování a izolaci popsalo 110 klientek, kontrolující chování na straně násilné osoby pak 142 klientek). 105 klientek uvedlo, že má zkušenost s násilím fyzickým (11 klientek bylo ohrožováno nožem, 4 klientky byly ohrožovány střelnou zbraní, 43 klientek bylo svým partnerem škrčeno, 31 klientek bylo fyzicky napadeno a zbito během těhotenství, 49 klientek uvedlo, že je partner bije pěstmi). 130 klientek uvedlo, že má ze svého partnera strach a 53 klientek se svěřilo, že mělo (má) strach, že by ji mohl partner zabít. S některou z forem ekonomického násilí se setkala 121 klientek a obětí sexuálního násilí se stalo 66 klientek, přičemž 13 z nich bylo znásilněno.

V prvním pololetí roku 2021 pracovníci IPC zpracovaly a odpověděly celkem 1292 přichozích telefonních hovorů a dotazů prostřednictvím mailu, chatu a FB Messengeru. Celkem se na IPC ROSA v prvním pololetí 2021 obrátilo prostřednictvím distančních forem poradenství 957 žen, obětí domácího násilí, 3 muži, ohrožení domácím násilím, 11x nás kontaktovala Policie ČR a 28x OSPOD. V období zvýšených karanténních opatření v jarních měsících jsme pokračovali v proaktivním kontaktování klientek – odchozích proaktivních hovorů bylo 133.

Nouzový stav a vládní opatření spojená s pandemií Covid-19 ovlivnily v letech 2020 a 2021 chod Informačního a poradenského centra ROSA, avšak ani v první polovině roku 2021 nedošlo k přerušení či omezení provozu. Podařilo se nám zajistit plnohodnotný chod centra a zároveň reagovat na aktuální situaci a potřeby jednotlivých uživatelek služby.

Jak hodnotily služby samotné klientky? Odpovědi klientek na otázku „Co pro vás bylo nejpřínosnější?“:

„Možnost si o situaci popovídat, slyšet další názor a zkušenosti, pochopit, o co druhá strana (otec dítěte) usiluje a jak s tím lépe pracovat.“

„Milé, klidné prostředí, rady.“

„Pochopení ze strany pracovníků. Pocit, že mi někdo rozumí, věří, chápe moje problémy a je na mojí straně. Zjištění, že nejsem sama a že to, co jsem prožila a prožívám je závažné a že se s tím dá něco dělat.“

„Pomohlo mi mluvit o problémech aniž by mě někdo odsuzoval jak na policii a OSPOD.“

„Možnost svěřit se, poradit se, nezůstat v rom sama, ujasnit si a pojmenovat negativní zážitky, pracovat na sobě a přijmout odpovědnost za řešení.“

„Okamžitá domluva termínu objednání. Flexibilní možnost i času.“

A jak klientky hodnotily komunikaci s pracovníci centra?

„Jako velmi vstřícnou a empatickou, zároveň ale i pragmatickou – vždy je/bylo jasně řečeno jak by bylo možné postupovat, co měnit atd...“

„Výborně, jsou empatické a kultivované.“

„Jsem kritická, ale tady je vše 100%. Opravdu respekt a obdiv, jak jsou služby profesionálně nastavené!“

„Citlivá komunikace, poměrně dost flexibilní z hlediska kontaktu po telefonu.“

PhDr. Branislava Marvánová Vargová

ROSA - azylový dům pro oběti domácího násilí

Sociální služba azylové ubytování je realizována v azylovém domě a dvou azylových bytech s utajenou adresou, celková kapacita lůžek služby je 35. Cílovou skupinou sociální služby jsou pouze ženy – oběti domácího násilí a jejich děti. Hlavním cílem služby je zajistit ženám a dětem bezpečné bydlení na utajené adrese a poskytnou jim podporu a pomoc v řešení jejich složité sociální situace. V rámci sociální služby ubytování je klientkám poskytováno odborné poradenství ve formě sociálně-terapeutických a sociálně-právních konzultací. Dále jsou klientkám k dispozici konzultace s právníčkou nebo poradenství v oblasti výchovy a péče o děti. Klientkám je zajištěna i pomoc v komunikaci s úřady, soudy (včetně doprovázení k soudním jednáním), s hledáním zaměstnání, umísťováním dětí do nových MŠ a ZŠ nebo následného bydlení. Klientky a jejich děti se v rámci pobytu účastní mnoha akcí pořádaných v AD i mimo něj, různých herních a výtvarných aktivit, nebo i aktivit vzdělávacích či cílených na relaxaci a aktivní odpočinek.

Forma a obsah poskytování služby azylového ubytování jsou koncipovány s cílem zajistit klientkám adekvátní pomoc a podporu v takové míře, a v takových oblastech, kde to opravdu potřebují. Klientky jsou vedeny k převzetí vlastní zodpovědnosti za svůj život a práci s hranicemi ve vztazích, nejen partnerských, aby mohly vést v budoucnu život bez násilí.

V průběhu konzultací jsou klientky edukovány obecně o domácím násilí s důrazem na práci s bezpečností a bezpečnostním plánem, který je upravován vždy ke konkrétní situaci dané klientky. Konzultace jsou vedeny tak, aby byly srozumitelné pro klientky dle jejich možností a schopností. S každou z nich je sestaven individuální plán a v souladu s ním se s klientkou postupuje při řešení její situace. V průběhu konzultace se zaměřujeme z velké části i na praktické skutečnosti jako jsou finanční situace klientek, dluhové poradenství, insolvence, řešení dávek hmotné nouze i státní sociální podpory, hledání zaměstnání, posilování rodičovských kompetencí, hospodaření a péče o domácnosti (včetně praktických náležitostí jako je úklid), hledání školských institucí, doporučení návazných služeb dle potřeb klientky či dětí (psycholog, psychiatr, lékař aj.).

Sociální služba byla během první poloviny roku 2021 poskytnuta celkem 31 osobám.

Z toho bylo 11 žen a 20 dětí.

Klientky se během pobytu účastní provozních skupin, které jsou zaměřeny na řešení provozních záležitostí vyplývajících z chodu domu a komunitního soužití a částečně též tematicky. Témata jsou vybírána dle aktuálních potřeb klientek a současně zaměřena na problematiku domácího násilí, bezpečnosti a hranic ve vztazích. Pravidelně též probíhají dětské skupiny zaměřené na hlídání dětí, herní a edukativně-herní činnosti.

Provoz azylového domu a jeho pravidelné aktivity nadále výrazně narušovaly opatření v důsledku koronavirové epidemie. Stejně jako v minulém období provoz azylového domu nebyl

přerušen a klientkám byly nadále poskytovány sociálně-právní a sociálně-terapeutické konzultace.

Protože se hygienická opatření velmi dotkla také pořádání dětských skupin a společných akcí, v období od ledna do dubna jsme se zaměřili především na individuální aktivity s jednotlivými dětmi/sourozenci. Jakmile to situace dovolila, konaly se opět dětské skupiny, a to nejen pravidelně během provozních skupin, ale též v průběhu týdne a o víkendu dle zájmu klientek a dětí.

V chladnějších měsících pracovníce s dětmi tvořily výrobky se zimní tematikou, děti se mohly zúčastnit promítání pohádek na plátno či hudebních aktivit, hrály se deskové hry či se uspořádaly bobové závody, vyráběly se masky... Jakmile počasí dovolilo, zaměřili jsme se s dětmi na pohybové aktivity, a to nejen v prostorech AD a zahrádky, ale chodilo se do parku, pracovníce pomáhaly s výukou jízdy na kole, hrály se míčové a jiné venkovní hry, děti cvičily jógu, gymnastiku, vyzkoušely si cviky na posílení středu těla a trénink hrubé i jemné motoriky atd.

V období Velikonoc se děti zúčastnily velikonočního tvoření, kde si vyráběly malovaná vejíčka a obrázky s velikonočními motivy. Klientky s dětmi následně strávily společné Velikonoční odpoledne s pečením mazanců a dalšími aktivitami. V jarním období se děti s pracovníci pustily do úpravy zahrádky, kde společně vysadily květiny, rajčata, maliny.

Proběhlo též několik společných aktivit v rámci skupiny matek s dětmi. Klientky s dětmi společně tvořily a příjemně trávily společný čas. Ke Dni matek jsme klientkám udělali radost dárkovými koši a děti maminkám předaly vlastnoručně vyrobená přáníčka.

V červnu jsme též uspořádali Dětský den, kdy děti společně hledaly části pokladu na jednotlivých stanovištích a po splnění všech úkolů dostaly krásné dárky.

Také jsme se snažili efektivně využít čas, kdy pracovnice děti hlídaly tak, aby nešlo pouze o dozor u dětí, ale takto strávený čas přinesl dětem i něco navíc. Probíhalo tak doučování dětí dle jejich potřeb, děti si během hlídání za pomoci pracovnic mohly vypracovat domácí úkoly, doučovala se angličtina.

S očekávaným nárůstem počtu klientek v azylovém domě bychom rádi nadále pokračovali v pořádání aktivit a tematicky zaměřených akcích pro děti. Chtěli bychom se zaměřit na společné akce matek s dětmi a pořádání výletů.

V souvislosti s pandemickými opatřeními zaznamenáváme o něco nižší počet klientek v azylovém domě, než je obvyklé. Během této doby se tak zaměřujeme na přípravu rekonstrukce zbývajících dvou pokojů, které jsou ještě v původním stavu. Též došlo k úpravě kanceláře pracovníků v sociálních službách, kde se obvykle odehrává hlídání dětí a kde bylo třeba přehledně uskladnit větší množství hraček a potřeb pro děti. Po úpravě místnosti tak vznikla mj. větší a bezpečná hrací plocha a celkově příjemné prostředí pro trávení času s dětmi.

V souvislosti s distanční výukou vyvstala potřeba řešit technické zázemí pro děti během vyučování. Zde nám pomohla Nadace O2 darem dvou notebooků, ke kterým jsme dokoupili též sluchátka s mikrofony a další nezbytné vybavení. Protože klientky často neumí zacházet s počítači a zajištění školy je tak pro ně bylo v období distanční výuky o to náročnější, uspořádaly jsme školení základů práce na PC. Dále byly pracovnice maximálně nápomocny dětem i klientkám při řešení úskalí distanční výuky.

V průběhu sledovaného období jsme klientkám rozdaly poukázky ZOOT, které nám byly darovány v prosinci 2020 pro příchozí klientky. Klientky též podpořili Black Mountain (originálních šaty, sukně aj.), Wormelen (hračky), Amway (drogerie), Zentiva (dárkové koše, deky, sladkosti), Partners (stravenky), Procter and Gamble (drogerie). Oslovila nás též organizace Kiwanis, která zajistila pro děti klientek tablety, kola a koloběžky. Službu podpořily významně finanční skupina Partners a IKEA. I nadále dochází ke spolupráci s Potravinovou bankou. Potraviny dostaly též klientky v rámci jednorázové sbírky pořádané v prodejnách Lidl.

Bc. Lucie Donátová, vedoucí služby azylové ubytování

Kontakt na azylový dům ROSA : azyli@rosacentrum.cz,
telefon 736 739 467 (po-pá 9-15)

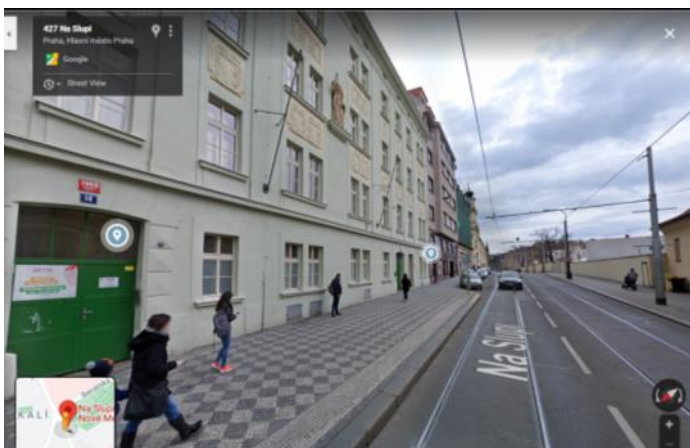

Děkujeme za spolupráci Městské části Praha 2

Městská část Praha 2 patří k předním pražským částem, které aktivně spolupracují s neziskovým sektorem, a to zejména v oblasti prevence násilí, prevence kriminality a trestné činnosti a preventivní činnosti na školách. ROSA s MČ Praha 2 navázala dlouhodobou spolupráci. Starostka MČ Praha 2 Mgr. Jana Černochová a zástupkyně starostky (a též radní hl.m. Prahy) Ing. Alexandra Udženija se zasloužily o vznik bezbariérového poradenského centra ROSA na Praze 2 před sedmi lety.

Nyní ve spolupráci s Městskou částí připravujeme byt, který by měl sloužit jako krizový, protože to je služba, která v Praze chybí. Možnost pro oběť násilí být okamžitě na pár dní ubytovaná v bezpečném prostředí a profesionální podporou. Samotné ubytování totiž k tomu. Aby se dostala z teroru do nového života bez násilí, nestačí. Nyní začínáme byt vybavovat díky podpoře společnosti IKEA (#zabezpecnydomov).

Městská část Praha 2 ve své preventivní činnosti integruje jednotlivé složky, které se mohou s problematikou násilí na ženách setkat při své běžné činnosti, je proaktivní. V této sféře MČ Praha 2 dostala řadu ocenění a slouží jako vzorový příklad spolupráce radnice, neziskového sektoru a občanů.

Podpořte ROSA - centrum pro ženy, oběti násilí i děti

S nadšením pomáháme. Obětem násilí, jejich dětem, bezplatnými preventivními aktivitami. Sami si o pomoc většinou říkat moc neumíme. Dnes se o to pokusíme: **prosíme, podpořte ROSU, aby mohla poskytovat služby obětem domácího násilí i v roce 2021. Dárčovský účet ROSA : 2848609349/0800** Děkujeme :-)

ROSA - centrum pro ženy, z.s. - nové kontakty:

ROSA - centrum pro ženy, z.s. má nové webové stránky na nové adrese www.rosacentrum.cz.

(Preventivně zaměřené stránky www.stopnasili.cz mají alespoň nový vzhled.) Všechny naše e-maily proto končí takto: @rosacentrum.cz. Hlavní mail: info@rosacentrum.cz, odborné poradenství: poradna@rosacentrum.cz, kontakt na azylový dům: azyl@rosacentrum.cz. Najdete nás na Facebooku pod [@rosacentrum.cz](https://www.facebook.com/rosacentrum.cz)

Newsletter ROSA vydává: ROSA- centrum pro ženy, z.s., ročník XXIII, číslo 2, červen 2021.

Redakční rada: Mgr. Martina Hronová, Marie Vavroňová, Zdena Prokopová, PhDr. Jiří Vavroň

Kontakt, objednání, odhlášení zpravodaje: info@rosacentrum.cz, tel. 241 432 466, SOS linka 602 246 102